

نام و نام خانوادگی :		شماره ی دانش آموزی :	تاریخ امتحان : ۱۳۸۹ / ۱۰ / ۲۵
امتحان درس ادبیات فارسی (۳)		سال سوّم رشته ی علوم تجربی	مهر دبیرستان
ردیف	متن سؤالات		
الف	شعر حفظی : بیت های ناتمام زیر را با کلمات مناسب کامل کنید . (۴ مورد ، ۲ نمره)		
۱	بی خود از شعله ی کردند باده از صفاتم دادند .		
۲	همت حافظ و بود که ز بند نجاتم دادند .		
۳	بگذاشتند ما را در دیده چو در قیامت چشم گناه کاران		
۴	چندت کنم شرح این قدر کفایت باقی نمی توان گفت آلا به		
ب	معنی لغات مشخص شده در عبارات زیر را فقط جلوی هر یک بنویسید . (۸ مورد ، هر کدام ۰/۲۵ نمره)		
۱	در سراسر قلمرو خود چاووش در داد .		
۲	آنس مردانه با شمشیر آخته به سوی میدان نبرد رفت .		
۳	بانگ و هز/هنز و غریو برخاست		
۴	نصف تنش لمس شد .		
۵	بیهقی سجایا و خصایل اشخاص داستان را خوب به جا می آورد .		
۶	باید به امر مطاع اعلی حضرت کردن گذاشت .		
۷	اسفندیار با ملایمت و مسالمت از کارزار برنگشت .		
۸	تخم خرمایی به تریتش نخل باسق گشته است .		
پ	دانش های ادبی (۱۲ مورد ، ۳ نمره)		
۱	درون مایه ی داستان «سووشون» چیست ؟		
۲	در نقد لغوی به چه می پردازند ؟		
۳	نوع نثر « قابوسنامه » چگونه است ؟		
۴	جناس را در بیت « که ایرانیان را به کشتن دهم / تا خود اندر جهان تاج بر سر نهم » نشان دهید .		
۵	طلوع خورشید نماد چه می تواند باشد ؟		
۶	درون مایه ی داستان « رستم و اسفندیار » چیست ؟		
۷	نویسنده ی داستان « گاو » کیست ؟		
۸	« خون خورشید » از کیست ؟		

۰/۲۵	مجموعه « ماه نو و مرغان آواره » از کیست ؟	۹
۰/۲۵	موضوع اصلی « تاریخ بیهقی » چیست ؟	۱۰
۰/۲۵	یک مجموعه شعر از « حمیدی سبزواری » نام ببرید .	۱۱
۰/۲۵	موضوع غزلواره های « شکسپیر » چیست ؟	۱۲
	خودآزمایی (۶ مورد ، ۳ نمره)	ت
۰/۵۰	چرا شاعر ولادت را از گوهر نور می داند ؟	۱
۰/۵۰	منظور از « یک سبد از میوه ی خورشید » چیست ؟	۲
۰/۵۰	هدف بیهقی از آوردن حکایت های مناسب در خلال حوادث چیست ؟	۳
۰/۵۰	چه ایهام لطیفی در عنوان « گلدسته ها و فلک » وجود دارد ؟	۴
۱/۵۰	پیام محوری داستان « گاو » چیست ؟	۵
۰/۵۰	با توجه به درس « کمال الملک » شخصیت تدین و رضاخان چگونه است ؟	۶
	معنی شعر و نثر (۱۱ مورد ، ۶ نمره)	ث
۰/۲۵	باید عقلامونو بریزیم رو هم .	۱
۰/۲۵	امیر مسعود شبگیر بر نشست .	۲
۰/۲۵	نهاد آن کلاه کی ای بر سرش .	۳
۰/۲۵	شما که بیشتر با شاهان محشور بوده اید .	۴
۰/۵۰	برخاست نه تمام و بر خویشان می ژ کید .	۵
۰/۵۰	خرد را مکن با دل اندر مفاک .	۶
۰/۵۰	گذشت ایام به دست های صورتگر پیر رعشه آورده .	۷
۰/۲۵	جانان من بر خیز بر جولان برانیم زان جا به جولان تا خط لبنان برانیم .	۸
۰/۲۵	امیر نیک کوفته شد و چیزی نمانده بود از غرقه شدن .	۹
۱	عصاره تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیش نخل باسق گشته .	۱۰
۱	نگویم که مرا سخت دربايست نیست ، اما چون به آن چه دارم و اندک است ، قانعم ؛ و زر و وبال این به چه کار آید .	۱۱

ج	درک مطلب (۱۱ مورد ، ۴ نمره)	
۱	در عبارت زیر منظور از قسمت مشخص شده چیست ؟ بعید از ما قدرت مداران هفت خطه که تو این بازی قهر و آشتی کوتاه بیایم .	۰/۲۵
۲	در عبارت زیر : الف) منظور از « اسبان می کشیدند . » چیست ؟ ب) « دلش بیچید . » یعنی چه ؟ امیر در راه بر چند تن بگذشت که اسبان می کشیدند و می گریستند ؛ دلش بیچید و گفت : سخت تباه شده است حال این لشکر .	۰/۲۵ ۰/۲۵
۳	عبارت زیر بیانگر چه مطلبی است ؟ دست هاشان به اندازه ی چوب کبریت دراز شده بود و گلدسته ها را نشان می دادند .	۰/۲۵
۴	جمله ی « پرده ی ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد . » کدام صفت خدا را می رساند ؟	۰/۲۵
۵	مصراع دوم بیت زیر یعنی چه ؟ دریادلان راه سفر در پیش دارند / پا در رکاب راهوار خویش دارند .	۰/۲۵
۶	در شعر زیر : الف) منظور از « دو صف از یاکریم » چیست ؟ ب) مقصود از « لب دیوار دل » چیست ؟ شب دو صف از یاکریم / بال به بال نسیم از لب دیوار دلت پر کشید .	۰/۲۵ ۰/۲۵
۷	در عبارت زیر : الف) « یافتیم » به چه معنی است ؟ ب) « بار داده آید » یعنی چه ؟ امیر را یافتیم آن جا بر زبر تخت نشسته ، گفت : بونصر را بگوی که امروز درستم و در این دو سه روز بار داده آید که علت و تب تمامی زایل شد .	۰/۲۵ ۰/۲۵
۸	در شعر زیر از تاگور : الف) « ماه » نماد چه کسانی است ؟ ب) مقصود از « لکه های سیاه » چیست ؟ ماه روشنی اش را در سراسر آسمان می پراکند و لکه های سیاهش را برای خود نگه می دارد .	۰/۲۵ ۰/۲۵
۹	در عبارت زیر منظور از « به خاک و خون تپید » چیست ؟ آن جا در میان آن شن های داغ ، مردی سفید موی و سفیدروی به خاک و خون تپید .	۰/۲۵
۱۰	در شعر زیر : الف) مصراع اول کنایه از چیست ؟ ب) مرجع ضمیر « تو » در آخر شعر کیست ؟ از گزند داس دروگر وقت ، هیچ روینده را زنهار نیست مگر ترانه ی من که در روزگار نامده برجای می ماند تا به ناخواست دست جفایه ی دهر ، شکوه تو را بستاید .	۰/۲۵ ۰/۲۵
۱۱	منظور از « شیر پر خاشجوی کهن » در بیت زیر کیست ؟ چو بشنید اسفندیار این سخن / از آن شیر پر خاشجوی کهن	۰/۲۵
	نمره به عدد : امضا	۲۰

باسمه تعالی امتحان ادبیات فارسی (۳) سال سوم دبیرستان رشته: تاریخ امتحان : ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۸۴	
نام و نام خانوادگی کد دانش آموزی: مدّت امتحان : ۷۵ دقیقه	
ردیف	سازمان آموزش و پرورش استان گلستان - اداره ی آموزش و پرورش منطقه ی گمیشان - دبیرستان ۱۷ شهر یور سیمین شهر
الف	معنی لغات مشخص شده ی ۱ تا ۸ را جلوی آن ها بنویسید .
۱	ققنوس همچنان آرام و <u>موقر</u> و متواضع بود.
۲	از خوردن برگ مو <u>فارغ</u> شده بود.
۳	عقل خود را از فرط <u>استیصال</u> از دست می دهد.
۴	موضوع <u>مستلزم</u> اندیشه است.
۵	به امر <u>مطاع</u> اعلی حضرت گردن بگذار.
۶	<u>لایه</u> ی رستم در اسفندیار کارگر نیفتاد.
۷	ای طاق نهم <u>رواق</u> بالا.
۸	عصاره ی تاکی به قدرت او شهد <u>فایق</u> گشته.
ب	بیت های ناتمام زیر (۱ و ۲) را کامل نمایید .
۱	چندین که برشمردم از ماجرای عشقت
۲	این همه شهد و شکر کز سخنم می ریزد
ج	معنی بیت ها و عبارت های ۱ تا ۱۱ را به نثر روان امروزی برگردانید .
۱	لرد استرابری هنگام مرگ آه در بساط نداشت.
۲	رشته فکرم را پاره کرد.
۳	شب همه جا دامن گسترده بود.
۴	کراحت دارد اسم خدا را با دست چپ نوشتن .
۵	امر می کنیم استاد صورتگر تمثالی نیم رخ از شمایل ما بسازه.
۶	خسوف های کز خیم شکوهش را به ستیز برمی خیزند.
۷	گاه سفر آمد برادر ، ره دراز است . / پروا مکن ، بشتاب ، همّت چاره ساز است.
۸	مه طاسک گردن سمندت / شب طره ی پرچم سیاهت.
۹	چون حسنک بیامد ، خواجه بر پای خاست. چون او این مکرمت بکرد همه - اگر خواستند یا نه - برپای خاستند.
۱۰	این صِلت فخر است . پذیرفتم وباز دادم و نگویم که مرا سخت در بایست نیست اما به آن چه دارم و اندک است قانعم.
۱۱	هر گه که یکی از بندگان گنهکار پریشان روزگار دست انابت به امید اجابت به درگاه حق بردارد، ایزد تعالی در او نظر نکند.
د	دانش های ادبی (۱ تا ۹)
۱	هر یک از بیت های زیر چه آرایه ای دارد؟ € خروش آمد از باره ی هر دو مرد / تو گفتی بدرید دشت نبرد. €€ خرامان بشد سوی آب روان / چنان چون شده باز جوید روان.
۲	نثر تاریخ بلعمی چگونه است؟
۳	رمان کلیدر اثر کیست؟
۴	داستان « گاو » در کدام کتاب ساعدی آمده است؟

۰/۲۵	موضوع اصلی تاریخ بیهقی چیست؟	۵
۰/۲۵	نوشته های پرویز خرسند در چه موضوعی است؟	۶
۰/۲۵	یک اثر از شکسپیر نام ببرید.	۷
۰/۵	زمینه ی خرق عادت در حماسه یعنی چه؟	۸
۰/۵	لحن و زاویه ی دید داستان کباب غاز چگونه است؟	۹
	درک مطلب (۱ تا ۸)	۵
۰/۵	مفهوم « خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده .» چیست؟	۱
۰/۵	مقصود شاعر از بیت « ای طاق نهم رواق بالا / بشکسته ز گوشه ی کلاهد .» چیست؟	۲
۰/۵	در بیت « نهادند پیمان دو جنگی که کس / نباشد بر آن جنگ فریادرس .» دو مبارز چه عهدی بستند؟	۳
۰/۵	در عبارت «امروز تو این مملکت امر، امر ماست . <u>مجلس وعدلیه و دولت تعارفه</u> .» قسمت مشخص شده یعنی چه؟	۴
۰/۲۵	با توجه به عبارت « ابونصر نامه های رسیده را به خط خویش نکت بیرون می آورد و از بسیاری نکت چیزی را که در او کراهیتی نبود، می فرستاد	۵
۰/۲۵	فرود سرای . الف) ابونصر چه کاری می کرد؟ ب) چه خبر هایی را به قصر می فرستاد؟	
۰/۵	در جمله ی « اسفندیار نیز مانند سهراب فدای ساده دلی و غرور خود می شود.» شباهت اسفندیار و سهراب در چیست؟	۶
۰/۵	در بیت « آنان که فانوسشان را بر پشت می برند / سایه هاشان پیش پایشان می افتد .» مقصود از فانوس و سایه چیست؟	۷
۰/۵	در جمله ی « حسنک پیدا آمد . جبه ای داشت حبری رنگ با سیاه می زد. خَلق گونه .» لباس حسنک چه ویژگی هایی دارد؟	۸
	خودآزمایی (۱ تا ۸)	۹
۰/۵	رستم برای پرهیز از جنگ چه پیشنهادی به اسفندیار می دهد؟	۱
۰/۵	با توجه به در س کمال الملک ، کلاه پهلوی چگونه کلاهی است؟	۲
۰/۵	در درس «گاو» چرا شخصیت اصلی داستان، فرار گاو را باور نمی کند؟	۳
۰/۵	منظور از « یک سبد از میوه ی خورشید» چیست؟	۴
۰/۵	هدف آقای پولدرو از تعویض ققنوس داستان با یک ققنوس جوان تر چه بود؟	۵
۰/۵	هدف بیهقی از آوردن حکایت های مناسب در خلال حوادث چیست؟	۶
۰/۵	در بیت زیر طرفین تشبیه (مشبه و مشبه به) را نشان دهید. ((خورده ست خدا ز روی تعظیم / سوگند به روی همچو ماهت .))	۷
۰/۵	آیا می توان شعر «بانگ جرس» را نوعی حماسه دانست؟ چرا؟	۸
	جمع نمره با عدد: نام دبیر: مسعود سخندان نمره ی تجدید نظر : نمره با حروف: امضا نام وامضای دبیر	

بارم	سازمان آموزش و پرورش استان گلستان - اداره ی آموزش و پرورش شهرستان گمیشان -	۳
	معنی لغات مشخص شده ی ۱ تا ۸ را جلوی آن ها بنویسید .	الف
۰/۲۵	ققنوس همچنان آرام و <u>موقر</u> و متواضع بود.	۱
۰/۲۵	از خوردن برگ مو <u>فارغ</u> شده بود.	۲
۰/۲۵	عقل خود را از فرط <u>استیصال</u> از دست می دهد.	۳
۰/۲۵	موضوع <u>مستلزم</u> اندیشه است.	۴
۰/۲۵	به امر <u>مطاع</u> اعلی حضرت گردن بگذار.	۵
۰/۲۵	<u>لابه</u> ی رستم در اسفندیار کارگر نیفتاد.	۶
۰/۲۵	ای طاق نهم <u>رواق</u> بالا.	۷
۰/۲۵	عصاره ی تاکی به قدرت او شهد <u>فایق</u> گشته.	۸
	بیت های ناتمام زیر (۱ و ۲) را کامل نمایید .	ب
۰/۵	چندین که برشمردم از ماجرای عشقت	۱
۰/۵	این همه شهد و شکر کز سخنم می ریزد	۲
	معنی بیت ها و عبارت های ۱ تا ۱۱ را به نثر روان امروزی برگردانید .	ج
۰/۲۵	لرد استرابری هنگام مرگ آه در بساط نداشت.	۱
۰/۲۵	رشته فکرم را پاره کرد.	۲
۰/۲۵	شب همه جا دامن گسترده بود.	۳
۰/۲۵	کراهت دارد اسم خدا را با دست چپ نوشتن .	۴
۰/۵	امر می کنیم استادِ صورتگر تمثالی نیم رخ از شمایل ما بسازه.	۵
۰/۵	خسوف های کژخیم شکوهش را به ستیز برمی خیزند.	۶
۰/۵	گاه سفر آمد برادر ، ره دراز است . / پروا مکن ، بشتاب ، همت چاره ساز است.	۷
۰/۷۵	تودانی به بیداد کوشد همی / همی جنگ و مردی فروشد همی .	۸

۰/۷۵	چون حسنک بیامد ، خواجه بر پای خاست. چون او این مکرّمَت بکرد همه – اگر خواستند یا نه – برپای خاستند.	۹
۱	این صِلت فخر است . پذیرفتم وباز دادم و نگویم که مرا سخت دربایست نیست اَمّا به آن چه دارم و اندک است ، قانعم.	۱۰
۱	هر گه که یکی از بندگان گنهکار پریشان روزگار دست انابت به امید اجابت به درگاه حق بردارد، ایزد تعالی در او نظر نکند.	۱۱
دانش های ادبی (۱ تا ۹)		
	هر یک از بیت های زیر چه آرایه ای دارد؟	۱
۰/۲۵	€ خروش آمد از باره ی هر دو مرد / تو گفתי بدرید دشت نبرد.	
۰/۲۵	€€ خرامان بشد سوی آب روان / چنان چون شده باز جوید روان.	
۰/۲۵	نثر قابوس نامه چگونه است؟	۲
۰/۲۵	رمان کلیدر اثر کیست؟	۳
۰/۲۵	داستان « گاو» در کدام کتاب ساعدی آمده است؟	۴
۰/۲۵	موضوع اصلی تاریخ بیهقی چیست؟	۵
۰/۲۵	نوشته های پرویز خرسند در چه موضوعی است؟	۶
۰/۲۵	یک اثر از شکسپیر نام ببرید.	۷
۰/۵	یک نمونه برای زمینه ی خرق عادت در شاهنامه نام ببرید .	۸
۰/۵	لحن و زاویه ی دید داستان کباب غاز چگونه است؟	۹
درک مطلب (۱ تا ۸)		
۰/۵	مفهوم « خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده .» چیست؟	۱
۰/۵	مقصود شاعر از بیت « ای طاق نهم رواق بالا / بشکسته ز گوشه ی کلاهد .» چیست؟	۲
۰/۵	در بیت « نهادند پیمان دو جنگی که کس / نباشد بر آن جنگ فریادرس .» دو مبارز چه عهدی بستند؟	۳
۰/۵	در عبارت «امروز تو این مملکت امر، امر ماست . <u>مجلس وعدلیه و دولت تعارفه</u> .» قسمت مشخص شده یعنی چه؟	۴
۰/۲۵	با توجه به عبارت « ابونصر نامه های رسیده را به خطّ خویش نکت بیرون می آورد و از بسیاری نکت چیزی را که در او کراهیتی	۵
۰/۲۵	نبود ،می فرستاد فرود سرای .» الف) ابونصر چه کاری می کرد؟ ب) چه خبر هایی را به قصر می فرستاد؟	
۰/۵	در جمله ی « اسفندیار نیز مانند سهراب فدای ساده دلی و غرور خود می شود.» شباهت اسفندیار و سهراب در چیست؟	۶
۰/۵	در بیت « آنان که <u>فانوسی</u> شان را بر پشت می برند / <u>سایه</u> هاشان پیش پایشان می افتد .» مقصود از فانوس و سایه چیست؟	۷

۰/۵	در جمله ی « حسنک پیدا آمد . جبه ای داشت جبری رنگ با سیاه می زد. خَلق گونه .» لباس حسنک چه ویژگی هایی دارد؟	۸
خودآزمایی (۱ تا ۸)		
۰/۵	رستم برای پرهیز از جنگ چه پیشنهادی به اسفندیار می دهد؟	۱
۰/۵	« ما سرمون از پشت هم چشم داره . » کنایه از چیست ؟	۲
۰/۵	دو پیام محوری داستان گاو را بنویسید .	۳
۰/۵	منظور از قسمت مشخص شده در بیت «می شود از باغ نگاهت هنوز / <u>یک سبد از میوه ی خورشید</u> / چید « چیست؟	۴
۰/۵	هدف آقای پولدرو از تعویض ققنوس داستان با یک ققنوس جوان تر چه بود؟	۵
۰/۵	هدف بیهقی از آوردن حکایت های مناسب در خلال حوادث چیست؟	۶
۰/۵	در بیت زیر طرفین تشبیه (مشبه و مشبه به) را نشان دهید. ((خورده ست خدا ز روی تعظیم / سوگند به روی همچو ماهت .))	۷
۰/۵	آیا می توان شعر «بانگ جرس» را نوعی حماسه دانست؟ چرا؟	۸
<p>جمع نمره با عدد: نام دبیر: مسعود سخندان نمره ی تجدید نظر :</p> <p>نمره با حروف: امضا نام وامضای دبیر :</p>		

- ۱) کدام یک از آثار حمید سبزواری است؟
 ۱) سرود سپید
 ۲) برزیگران دشت خون
 ۳) آزادی مجسمه
 ۴) شاه لیر
- ۲) با ننگ جرس را کدام شاعر سروده است؟
 ۱) پرویز خرسند
 ۲) علیرضا قزوه
 ۳) حمید سبزواری
 ۴) علی مؤذنی
- ۳) در سروده های حمید سبزواری:
 ۱) می توان پیوند میان انقلاب اسلامی و مبارزات و پایداری مردم فلسطین را دید.
 ۲) می توان کربلا و صحنه ای ایستادگی پاک بازی و دفاع از آرمان های مقدس را حس کرد.
 ۳) ریشه های شکست آدمی را در اندیشه و کردار خود او جستجو می کند.
 ۴) انقلاب و پیوندی که با فرهنگ قرآنی و اسلامی دارد حس می شود.
- ۴) قالب شعر بانگ جرس اثر حمید سبزواری چیست؟
 ۱) مثنوی بلند
 ۲) مثنوی کوتاه
 ۳) دو بیتی
 ۴) رباعی
- ۵) این مصرع کنایه از چیست؟
 (پادر رکاب راهوار خویش دارند)
 ۱) آماده ی حرکت و هجوم هستند.
 ۲) همواره مطیع رهبر خود هستند.
 ۳) پا را در رکاب خود می کنند.
 ۴) رکاب باعث تند روی می شود.
- ۶) ره دراز است در بیت (گاه سفر آمد برادر ره دراز است):
 ۱) طولانی و پر خطر بودن راه
 ۲) وقت گیر بودن راه
 ۳) طولانی بودن راه
 ۴) نامتناهی بودن راه
- ۷) تا بوسه گاه وادی ایمن برانیم منظور از « وادی ایمن » :
 ۱) سرزمین عشق
 ۲) سرزمین فلسطین
 ۳) سرزمین کربلا
 ۴) سرزمین سوریه
- ۸) در این بیت کدام آرایه نیست؟
 « وادی پر از فرعونیان و قبطیان است / موسی جلودار است و نیل اندر میان است »
 ۱) تلمیح
 ۲) استعاره
 ۳) تناسب
 ۴) کنایه
- ۹) بیت زیر چند جمله دارد؟
 « جانان من برخیز و آهنگ سفر کن / گر تیغ بارد گو بیارد جان سپر کن »
 ۱) سه
 ۲) چهار
 ۳) پنج
 ۴) شش
- ۱۰) معنای کدام گزینه غلط است؟
 ۱) جولان = بلندی های سوریه
 ۲) فرض بودن = احتمال دادن
 ۳) رحیل = کوچ
 ۴) راهوار = تند رو
- ۱۱) در عبارت (از جاهت اندیشه کردم اکنون در چاهت دیدم) بین دو کلمه (جاهت) و (چاهت) کدام صنعت ادبی به کار رفته است؟ (آزاد ۶۳)
 ۱) جناس ناقص
 ۲) جناس مرکب
 ۳) جناس خط
 ۴) جناس تام
- ۱۲) نوع جناس در بیت (صبحدم ناله ی قمری شنو از طرف چمن / تا فراموش کنی محنت دور قمری) کدام است؟
 ۱) آزاد (۶۶) تام
 ۲) زاید
 ۳) ناقص
 ۴) اشتقاق
- ۱۳) نام صنعت لفظی در دو کلمه (آزاد) و (آزار) چیست؟ (آزاد ۷۳)
 ۱) جناس
 ۲) سجع
 ۳) ترصیع
 ۴) تضمین
- ۱۴) کدام دو کلمه نمی توانند به عنوان (جناس) به کار روند؟ (سراسری ۷۵)
 ۱) شرار و سواد
 ۲) جوی جود
 ۳) روان و روان
 ۴) رسید و رشید
- ۱۵) در باره ی بیت روبرو کدام گزینه درست نیست؟ (این سخا شاخی است از سرو بهشت / وای او کز کف چنین شاخی بهشت)
 ۱) جناس تام
 ۲) قافیه مجنس
 ۳) مقفی است
 ۴) بیت دارای ردیف است
- ۱۶) در همه ی گزینه بجز گزینه جناس وجود دارد؟ (سراسری ۷۵)
 ۱) ای زبان تو بس زیانی بس مرا
 ۲) که از وی گزیرت بود یا گریز
 ۳) گفت ای یحیی بیا در من گریز
 ۴) یاد یاران یار را میمون بود

باسمه تعالی

نام و نام خانوادگی :		امتحان درس ادبیات فارسی (۳)		تاریخ امتحان : ۱۳۹۲/۱۰/۱۶	
رشته ی علوم تجربی		پایه ی سوم متوسطه		مدت امتحان : ۷۰ دقیقه	
آموزش و پرورش شهرستان گمیشان		سنجش و ارزشیابی		مهر آموزشگاه	
ردیف	متن سؤالات				
الف	حفظ شعر : بیت‌های ناتمام زیر را کامل کنید .				
۱	با بگوئید احوال آب چشمم	تا بر شتر نبندد به روز باران			
۲	سعدی به روزگاران نشسته بر دل	بیرون نمی‌توان کرد الا به			
۳	بی‌خود از پرتو ذاتم کردند	باده از جام صفاتم دادند .			
۴	همت حافظ و انفاس بود	که ز بند غم نجاتم دادند .			
ب	معنی لغات مشخص شده را فقط جلوی آن بنویسید .				
۵	تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته .				
۶	بر آن باره‌ی پیل پیکر نشست .				
۷	خبط و خطایم دست خودم بود .				
۸	کدخدا گفت : مشدی حسن که تو ده نیس . رفته عملگی .				
۹	بعد هم یک سُقلمه زد به پهلوم .				
۱۰	انس مردانه با شمشیر آخته به سوی میدان نبرد می‌رود .				
۱۱	گویی لذیذترین غذاها را تناول می‌کرد .				
۱۲	در سرتاسر قلمرو ، چاووش داد .				
ج	خودآزمایی				
۱۳	در جمله‌ی « وظیفه‌ی روزی به خطای منکر نَبَرَد . » منظور از وظیفه‌ی روزی چیست ؟				
۱۴	در مصراع «خود اندر جهان تاج بر سر نَهَم»، تاج نماد چیست ؟				
۱۵	مقصود از «شاه شهید» در جمله‌ی «شما که پرده‌ها از شاه شهید ساخته‌اید ، یکی هم از این شاه زنده بسازید . » کیست ؟				
۱۶	محوری‌ترین پیام داستان «گاو» چیست ؟				
۱۷	در عبارت «خود گنبد چنگی به دل نمی‌زد » قسمت مشخص شده به چه معناست ؟				
۱۸	در عبارت «من این نپذیرم و در عهده‌ی این نشوم» منظور از « در عهده‌ی این نشوم » چیست ؟				
۱۹	منظور از « روزه به دهن » در عبارت «علف نیافت و ستوران لاغر و مردم روزه به دهن» به چه معناست ؟				

۰,۵۰	آیا می‌توان شعر «بانگ جرس» را نوعی حماسه دانست؟ چرا؟	۲۰
۰,۵۰	در شعر «آفتاب / خار و خس مزرعه‌ی چشم تو» چرا شاعر، آفتاب را خار و خس مزرعه‌ی چشم جانباز می‌داند؟	۲۱
	دانش‌های ادبی	۵
۰,۲۵	مجموعه شعر «ماه نو و مرغان آواره» اثر کیست؟	۲۲
۰,۲۵	دعوت به نیکی در داستان «سه پرسش» بیانگر کدام عنصر داستان است؟	۲۳
۰,۲۵	طرح حماسه‌ی عظیم عاشورا از مضامین عمده‌ی ادبیات است.	۲۴
۰/۵	در نوشته‌ی زیر نویسنده از چه نوع نقدی کتاب تاریخ بیهقی را مورد بررسی قرار می‌دهد؟ «آهنگ موزون نثر بیهقی به واسطه‌ی به‌گزین کردن بیهقی است از میان انبوه واژه‌ها و ترکیبات.»	۲۵
۰,۵۰	موضوع اصلی کتاب تاریخ بیهقی و نام دیگر آن چیست؟	۲۶
۰,۲۵	کدام عنصر داستان، فکر اصلی و مسلط بر هر اثر است؟	۲۷
۰/۲۵	فیلم نامه‌ی «کمال‌الملک» نوشته‌ی کیست؟	۲۸
۰,۲۵	وجود سیمرغ در داستان رستم و اسفندیار بیانگر کدام زمینه‌ی حماسه است؟ الف) ملی ب) قهرمانی ج) داستانی د) خرق عادت	۲۹
۰,۲۵	کدام کتاب زیر دارای نثرمصنوع و متکلف است؟ الف) کلیله و دمنه ب) گلستان سعدی	۳۰
۰,۲۵	درست یا نادرست: نثر کتاب مرزبان نامه ساده و مرسل است.	۳۱
	درک مطلب	۵
۰,۲۵	در شعر «ماه / روشنی اش را / در سراسر آسمان / می‌پراکند / و لکه‌های سیاهش را برای خود نگه می‌دارد.»:	۳۲
۰,۲۵	الف) ماه نماد چه کسانیست؟ ب) منظور از لکه‌های سیاه چیست؟	
۰,۵۰	تفاوت معنایی «تاج بر سر نهادن» را در اشعار زیر بنویسید. الف) که ایرانیان را به کشتن دهم خود اندر جهان تاج بر سر نهم. ب) ولادت که روزگاری از گوهر نور بود / به سوی بلوغ می‌خزد و آن‌گاه که تاج بر سرش نهادند / خسوف‌های کژخیم شکوهش را به ستیز بر می‌خیزند.	۳۳
۰,۵	با توجه به بیت «فرمان رسید این‌خانه از دشمن بگیرد / تخت و نگین از دست اهریمن بگیرد» مراد از «خانه» و «دشمن» چیست؟	۳۴
۰,۲۵	با توجه به عبارت «حسنک پیدا آمد، بی‌بند، ... دستاری نیشابوری مالیده و موزه‌ی میکاییلی نو در پای و موی سر مالیده، زیر دستار پوشیده کرده، اندک مایه پیدا بود.» الف) «مالیده» در مورد دستار به چه معناست؟ ب) «بی‌بند» به چه معناست؟	۳۵
۰,۲۵	با توجه به عبارت «این مرد بزرگ، به نشاط، قلم درنهاد تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود.»:	۳۶
۰,۲۵	الف) «به نشاط قلم در نهاد» یعنی چه؟ ب) «نماز پیشین» معادل کدام نماز است؟	

۰,۵۰	چرا داستان گلدسته ها و فلک نوشته آل احمد داستانی نمادین است؟	۳۷
۰,۵۰	در داستان « گاو » چرا شخصیت اصلی داستان ماجرای ساختگی فرار گاو را باور نمی کند ؟	۳۸
۰,۵۰	در بیت « من امروز نز بهر جنگ آمدم / پی پوزش و نام و ننگ آمدم » دلیل رستم برای آمدن به نزد اسفندیار چیست؟	۳۹
۰,۲۵	معنی شعر و نثر : بیت‌ها و عبارتهای زیر را به نثر روان امروزی بنویسید . خدا / چشم به راه پاسخ است .	۴۰
۰,۲۵	جامه‌ی ژنده پوشید .	۴۱
۰,۲۵	هوا گرگ و میش بود .	۴۲
۰,۲۵	با تائی پیش حسین (ع) آمد .	۴۳
۰,۵۰	آن گاه لاف زدی که فلان را من فروگرفتم .	۴۴
۰,۵۰	زورخونه چه دخلی داره به این گلدسته .	۴۵
۰,۵۰	کدخدا با تحکم گفت : باید عقلامونو بریزیم رو هم .	۴۶
۰,۷۵	و ناوی ده بیاوردند یکی بزرگ‌تر از جهت نشستِ او .	۴۷
۰,۷۵	خروشید کای فرخ اسفندیار هماوردت آمد برآرای کار	۴۸
۱	به خاطر داشتم چون به درخت گل رسم ، دامنی پر کنم هدیه‌ی اصحاب را . چون برسیدم ، بوی گلم مست کرد .	۴۹
۱	فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرید تخت و نگین از دست اهریمن بگیرید .	۵۰
**	نمره به عدد :	طراح و دبیر : مسعود سخندان
**	نمره به حروف :	امضا
۲۰		

نام و نام خانوادگی :	امتحان درس ادبیات فارسی (۳)	تاریخ امتحان :
رشته ی علوم تجربی	نوبت دی ماه سال ۱۳۹۲	مدت امتحان : ۷۰ دقیقه
آموزش و پرورش شهرستان گمیشان	سنجش و ارزشیابی	مهر آموزشگاه

ردیف	متن سؤالات	نمره
الف ۱	حفظ شعر : بیت‌های ناتمام زیر را کامل کنید . بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران	۰,۵۰
۲	از بس که دیر ماندی چون شام روزه‌داران	۰,۵۰
۳	چه مبارک بود و چه فرخنده شبی آن شب قدر که این تازه دادند .	۰,۵۰
۴	من اگر کامروا گشتم و چه عجب بودم و این‌ها به زکاتم دادند .	۰,۵۰
ب ۵	معنی لغات مشخص شده را جلوی هر یک بنویسید . وظیفه ی روزی به خطای <u>منگر</u> نبرد.	۰,۲۵
۶	از او دور شد دانش و <u>فرهی</u> .	۰,۲۵
۷	این قدر <u>مهمل</u> گفت که سر رشته ی امور از دستمون رفت .	۰,۲۵
۸	اصلان گاری‌اش را شسته بود و داشت <u>مال بندها</u> را محکم می کرد .	۰,۲۵
۹	آن گاه آگاه شدند که غرقه خواست شد . بانگ و <u>هزاهز</u> و غریو برخاست .	۰,۲۵
۱۰	بهتر از این نمی توان <u>محاورات</u> اشخاص را تنظیم کرد .	۰,۲۵
۱۱	از هر کران بانگ <u>رحیل</u> آید به گوشم .	۰,۲۵
۱۲	در ناحیه <u>شقیقه</u> اش یک سوراخ دیده می شد .	۰,۲۵
ج ۱۳	خودآزمایی با توجه به شعر زیر به دو سوال پاسخ دهید . « خدایا / آنان که همه چیز دارند / مگر تو را / به سخره می گیرند / آنان را / که هیچ ندارند / مگر تو را » : الف (« به سخره گرفتن » به چه معناست ؟ ب (مقصود شاعر از « آنان که هیچ ندارند مگر تو را » چه کسانی است ؟	۰,۲۵ ۰,۲۵
۱۴	تفاوت معنایی « تاج بر سر نهادن » را در اشعار زیر بنویسید . الف (که ایرانیان را به کشتن دهم خود اندر جهان <u>تاج بر سر نهم</u> . ب (ولادت که روزگاری از گوهر نور بود / به سوی بلوغ می خزد و آن گاه که <u>تاج بر سرش نهادند</u> / خسوف های کزخیم شکوهش را به ستیز بر می خیزند .	۰,۵۰
۱۵	در شعر (می شود از باغ نگاهت هنوز / یک سبد از میوه ی خورشید / چید .) مقصود از « یک سبد از میوه ی خورشید » چیست ؟	۰,۵۰
۱۶	در بیت « جانان من برخیز بر جولان بتازیم / زان جا به جولان تا خط لبنان بتازیم . » تفاوت معنایی واژه ی « جولان » را در دو مصراع بنویسید .	۰,۵۰

۱۷	با توجه به عبارت « چون حسنگ بیامد همه برپای خاستند . بوسهل زوزنی بر خشم خود طاقت نداشت . برخاست نه تمام و بر خویشان می ژکید . » بوسهل زوزنی از هواداران حسنگ بود یا از مخالفان او ؟ کدام قسمت بیانگر این نکته است ؟	۰,۵۰
۱۸	دو پیام محوری داستان گاو را بنویسید .	۰,۵۰
۵	دانش‌های ادبی	
۱۹	داستان « گاو » در کدام کتاب غلام حسین ساعدی آمده است ؟	۰,۲۵
۲۰	وجود سیمرغ ، دیو سپید و اسفندیار رویین تن در شاهنامه به کدام زمینه ی حماسه اشاره دارد ؟	۰,۲۵
۲۱	طلوع خورشید در فرهنگ بسیاری از ملت ها نماد چیست ؟	۰,۲۵
۲۲	« دعوت به نیکی » در داستان سه پرسش تولستوی ، کدام عنصر داستان است ؟	۰,۲۵
۲۳	در بیت : (صبح دو مرغ <u>رها</u> / بی صدا / صحن دو چشمان تو را ترک کرد .) در قسمت مشخص شده کدام آرایه ی ادبی دیده می شود ؟	۰,۲۵
۲۴	طرح حماسه ی عظیم عاشورا از مضامین عمده ی ادبیات است .	۰,۲۵
۲۵	در نوشته ی زیر نویسنده از چه نوع نقدی کتاب تاریخ بیهقی را مورد بررسی قرار می دهد ؟ « آهنگ موزون نثر بیهقی به واسطه ی به گزین کردن بیهقی است از میان انبوه واژه ها و ترکیبات . »	۰,۲۵
۲۶	«پنج داستان » نوشته ی کدام نویسنده ی معاصر است ؟	۰,۲۵
۲۷	کدام یک از عناصر داستان مبتنی بر رابطه ی علت و معلولی است ؟	۰,۲۵
۲۸	من کیستم ؟ در سال ۱۲۲۶ ه.ش. پا به عرصه ی حیات گذاردم و بزرگترین نقاش دوران خود گشتم . آثارم زرگر بغدادی و شاگردش ، میدان کربلا و یهودی فال گیر است . من در سال ۱۳۱۹ بدرود حیات گفتم .	۰,۲۵
۲۹	در عبارت « و به شکر اندرش مزید نعمت » چه آرایه ای دیده می شود ؟	۰,۲۵
۳۰	در بیت زیر مشبّه‌به را بیابید . خورده ست خدا ز روی تعظیم سوگند به روی هم چو ماهت	۰,۲۵
۵	درک مطلب	
۳۱	منظور از (لب دیوار دل) در بیت « شب دو صف از یا کریم / بال به بال نسیم / از لب دیوار <u>دلت</u> پر کشید . » چیست ؟ شاعر چرا این تعبیر را به کار برده است ؟	۰,۵۰
۳۲	با توجه به شعر « کاریز خوش دارد خیال کند / که رودها / تنها برای این هستند / که به او آب برسانند . »: الف) کاریز در لغت به چه معناست و در این جا نماد چه کسانی است ؟ ب) منظور از « به او آب برسانند » چیست ؟	۰,۵۰ ۰,۲۵
۳۳	در بیت « گاه سفر شد باره بر دامن برانیم / بوسه گاه وادی ایمن برانیم . » منظور از « وادی ایمن » چیست ؟	۰,۲۵
۳۴	با توجه به عبارت « حسنگ پیدا آمد، بی بند ، ... دستاری نیشابوری مالیده و موزه ی میکاییلی نو در پای و موی سر مالیده ، زیر دستار پوشیده کرده ، اندک مایه پیدا بود . » : الف) « مالیده » در مورد دستار به چه معناست ؟ ب) « بی بند » به چه معناست ؟	۰,۲۵ ۰,۲۵
۳۵	در عبارت زیر منظور از جمله ی « در عهده ی این نشوم . » چیست ؟ « من این نپذیرم و در عهده ی این نشوم . »	۰,۵۰

۰,۵۰	عبارت زیر از داستان « گلدسته ها و فلک » بیانگر چیست ؟ دست هایشان به اندازه ی چوب کبریت دراز شده بود و گلدسته را نشان می دادند .	۳۶
۰,۵۰	مفهوم عبارت زیر را بنویسید : حیات این جماعت در بذل توجه و مرگشان در بی اعتنائیه.	۳۷
۰,۵۰	در مصراع دوم بیت زیر رستم چه توصیه ای به اسفندیار می کند ؟ بترس از جهان دار یزدان پاک <u>خرد را مکن با دل اندر مفاک .</u>	۳۸
۰,۲۵	معنی شعرها و عبارت های زیر را به نثر روان امروزی بنویسید . شب طره ی پرچم سیاهت	و ۳۹
۰,۲۵	باید عقلامونو بریزیم رو هم .	۴۰
۰,۲۵	یک هو به صرافت افتادم .	۴۱
۰,۲۵	جامه ی ژنده پوشید .	۴۲
۰,۵۰	همین نداشتن کلاه پهلوی سر خیلی ها رو بر باد داده .	۴۳
۰,۵۰	آفتاب / خار و خس مزرعه ی چشم تو	۴۴
۰,۵۰	آن گاه لاف زد ی که من او را فرو گرفتم .	۴۵
۰,۷۵	فرض است فرمان بردن از حکم جلودار گر تیغ بارد ، گو بیارد نیست دشوار	۴۶
۰,۷۵	ز نیرنگ زالی بدین سان درست و گرنه که پایت همی گور جست .	۴۷
۱	و ناوی ده بیاوردند یکی بزرگ تر از جهت نشست او و جامه ها افکندند و شراعی بر وی کشیدند .	۴۸
۱	عصاره ی تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرما بی به تربیتش نخل باسق گشته .	۴۹
۲۰	نمره به عدد : نام دبیر و مصحح : مسعود سخندان نمره به حروف : امضا	**